

FIȘA DISCIPLINEI

Curs special (II). Istorie romană

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie antică și Arheologie
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	ARHEOLOGIE
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Curs special 2: Istorie romană				Codul disciplinei	HLR1605
2.2. Titularul activităților de curs			Conf. univ. dr. Habil. Florin-Gheorghe FODOREAN, Conf.univ.dr. Eduard Nemeth				
2.3. Titularul activităților de seminar							
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Ob. DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	4	3.3. seminar/ laborator/ proiect	-
3.4. Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5. curs	48	3.6 seminar/laborator	-
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI) (se detaliază punctul 3.5. SI = 3.5.1+3.5.2.+3.5.3+3.5.4.+3.5.5+3.5.6.)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					25
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri (mai mare sau egal cu nr. total ore prevăzut în calendarul disciplinei pentru temele de control)					25
Tutoriat (consiliere profesională)					6
Examinări					6
Alte activități [de ex.: comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină / tutorele]					-
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				77	
3.8. Total ore pe semestru				125	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu e cazul
4.2. de competențe	Noțiuni de bază privind armata romană și principalele tipuri de construcții edilitare din Imperiul Roman (castre, drumuri).

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu videoproiector.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	Analiza critică a izvoarelor istorice, coroborarea conștientă a cunoștințele provenite din afara izvoarelor cu cele provenite din izvoare pentru (re)stabilirea unor fapte și procese istorice, contextualizarea judecăților de valoare existente cu privire la aceste fapte și procese istorice și corelarea, la un nivel elementar, a informațiilor disponibile despre trecutul istoric cu problemele prezente în analizele istoriografice referitoare la epoca respectivă. Regăsirea informației despre construcțiile edilitare din Imperiul Roman. Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. Spirit critic și analitic privind problematica discutată la cursuri Cunoașterea literaturii istorice secundare
Competențe transversale	Înțelegerea evoluției structurilor armatei romane de la armata de cetățeni la armata profesionistă. Înțelegerea rolului jucat de armată în marile cuceriri ale statului roman, dar și ca model de viață romană, în romanizarea provinciilor și în dezvoltarea infrastructurii (drumuri, poduri, așezări). Identificarea și utilizarea adecvată a principalelor resurse bibliografice de referință de specialitate. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea și înțelegerea structurilor și evoluției armatei romane, precum și înțelegerea aspectelor esențiale legate de infrastructura rutieră în perioada romană și rolul strategic și economic al drumurilor din Imperiul Roman și din provincia Dacia.
7.2 Obiectivele specifice	Înțelegerea evoluției structurilor armatei romane de la armata de cetățeni la armata profesionistă. Înțelegerea rolului jucat de armată în marile cuceriri ale statului roman, dar și ca model de viață romană, în romanizarea provinciilor și în dezvoltarea infrastructurii (drumuri, poduri, așezări etc.). Înțelegerea evoluției sistemului de drumuri în Imperiul Roman; izvoarele cartografice și epigrafice cu privire la drumurile romane; clasificarea drumurilor; instrumente topografice antice utilizate la construcția infrastructurii rutiere; modalități de construcție; exemple de drumuri identificate în teren și cartografiate în provincia Dacia; metodologia cercetării drumurilor romane.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Începuturile statului roman și ale armatei sale. Armata bazată pe structurile tribale tradiționale.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică.	4 ore
„Reforma serviană” și semnificația ei pentru armata romană. Armata de cetățeni a Republicii romane	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	4 ore
Roma republicană în defensivă (sec. 5-4 a. Chr.). Războaiele pentru cucerirea Italiei.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	4 ore
Expansiunea statului roman în bazinul Mării Mediterane. Tranziția de la armata de cetățeni la armata plătită.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	4 ore
Rolul armatei în războaiele civile din sec. 1 a. Chr. Armata în timpul lui Octavianus Augustus.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	4 ore

Armata romană în timpul Principatului între expansiune și stagnarea acesteia. Legiuni, ale, cohorte, numeri, flotă.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	4 ore
Gradele militare și atribuțiile specifice. Schimbările din armată și conducerea ei în timpul împăratului Gallienus	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	4 ore
Drumurile din Imperiul Roman. Izvoare cartografice și epigrafice	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	4 ore
Rețeaua rutieră din provincia Dacia. Istoricul cercetărilor	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	4 ore
Izvoare cartografice și epigrafice privind drumurile din Dacia romană	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	4 ore
Drumurile romane din Dacia Porolissensis. Principalele trasee. Modalități de construcție. Relația între drumuri și castru	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	4 ore
Drumurile romane din Dacia Superior. Principalele trasee. Modalități de construcție. Relația între drumuri și castru	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	4 ore
Drumurile romane din Dacia Inferior. Principalele trasee. Modalități de construcție. Relația între drumuri și castru	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	4 ore
Rețeaua rutieră din foata provincie Dacia după părăsire. Concluzii	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	4 ore

Bibliografie:

G.L. Cheesman, *The Auxilia of the Roman Imperial Army*, Oxford 1914
A.v. Domaszewski/B. Dobson, *Die Rangordnung des römischen Heeres*, Köln-Graz 1967
A. K. Goldsworthy, *The Roman Army at War*, Oxford 1996
L. Keppie, *The Making of the Roman Army*, London 1998
Th. Mommsen, *Istoria romană*, București 1987
D. Saddington, *The Development of the Roman Auxiliary Forces from Caesar to Vespasian*, Harare 1982
CHEVALLIER, R., *Les voies romaines*, Paris, 1972;
CHEVALLIER R., *Voyages et déplacements dans l'Empire Romain*, Paris, 1988;
Fodorean, F., *Drumurile din Dacia romană*, Cluj-Napoca, 2006.
FODOREAN, F., *Contribuții la reconstituirea rețelei rutiere din Dacia romană. Rolul și importanța toponimiei în cercetarea drumurilor antice*, în *Revista Bistriței* XVII, 2003, p. 323-330
FODOREAN, F., *Austrian military maps and Roman roads. A cartographic study*, în vol. *Fontes Historiae. Studia in honorem Demetrii Protase*, Bistrița-Cluj-Napoca, 2006, p. 997-1010.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Competențele dobândite vor permite absolventului o cunoaștere aprofundată a structurilor și evoluțiilor armatei statului roman, rolului pe care aceasta l-a jucat în romanizarea teritoriilor cucerite, în sprijinirea sistemului monarhic al Principatului dar și în destabilizarea acestuia.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participare activă la discuții	Examen scris	100%
10.5 Seminar/laborator			

10.6 Standard minim de performanță
Cunoașterea structurilor de bază ale armatei romane în timpul Republicii și al Principatului.

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

			4 EDUCATIE DE CALITATE 		
--	--	--	--	--	--